Actief en Gezond

Stimuleren Sport en Bewegen van jeugd 2010 t/m 2012
Uitvoeringsprogramma

December 2009

INDEX

Samenvatting....3
1. Inleiding....4
2. Visie....6
3. Nieuwe landelijke ontwikkelingen I: Combinatiefuncties....9
4.Nieuwe landelijke ontwikkelingen II: NASB....13
5. Huidige sport- en beweegprojecten voor jeugd....17
6. Financiën....21
7. Eindoordeel....22
Bijlage 1: Bewegen en overgewicht: de cijfers....24
Bijlage 2: Jeugdagenda vs "Actief en Gezond"....25
Bijlage 3: Uitleg landelijke regelingen....26
Bijlage 3: Uitleg landelijke regelingen....26
Bijlage 4: (S)cool on wheels....27
Bijlage 5: Literatuurlijst....28

Samenvatting

Het bevorderen van de volksgezondheid bij jeugd is een speerpunt. Dit wordt onder meer verwoord in de Basisnota Sport 2007- 2010 "Goed Gastheerschap" en de "Jeugdagenda Steenwijkerland" 2008 – 2011. Dit uitvoerprogramma biedt een sport- en beweegaanbod voor jongeren van 4 – 18 jaar, waarmee het belang van bewegen in relatie tot een gezonde leefstijl wordt onderstreept. Een gezonde leefstijl is voldoende bewegen én een gezonde voeding.

Een actieve en gezonde leefstijl vraagt een gedragsverandering van jongeren. Daarom worden alle partijen bij de uitvoer betrokken: het onderwijs, ouders, sportverenigingen, welzijnsorganisaties, et cetera. De gemeente werkt vooral voorwaardenscheppend en faciliteert daar waar mogelijk. Binnen dit uitvoeringsprogramma wordt vooral uitgegaan van de filosofie vanuit de Buurt-, Onderwijs, Sport-Impuls (voortaan afgekort tot BOS-Impuls) waarmee we al werken in Steenwijk-West: "het bijeen brengen van de buurt, het onderwijs en sportorganisaties." De gemeente schept de voorwaarden om diverse partijen bij elkaar te brengen en helpt de samenwerking te bevorderen. De uitvoering van het sportstimuleringsbeleid ligt veelal niet bij de gemeente, maar bij welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en andere initiatiefnemers. Uit de praktijk is gebleken dat een goede samenwerking tussen alle partijen leidt tot betere resultaten. De gemeente wil daarom die samenwerking verder stimuleren.

Organisaties worden ondersteund om zich te kunnen richten op deze maatschappelijke taak. Er wordt hiervoor een beweegteam ingezet: een adviseur Bewegingsonderwijs (HBO-functie waarbij een ALO-diploma een vereiste is) en twee sportconsulenten (MBO-functies). Een coördinator sport en bewegen stuurt deze aan. Dit zijn allen combinatiefuncties, conform de regeling Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur. Het beweegteam is dynamisch: zij ondersteunen verenigingen en scholen een korte tijd en gaan daarna door naar een andere locatie.

Daarnaast worden er allerlei activiteiten voort- en ingezet om een actieve en gezonde leefstijl te bevorderen. Bij de keuze voor projecten is uitgegaan van zes belangrijke randvoorwaarden:
1. Continuïteit aanbod waarborgen voor verschillende leeftijdscategorieën: een meerjarenplan;
2. Gericht aanbod en het voorkomen van versnippering;
3. Toeleiding naar sportverenigingen;
4. Van aanbodgericht naar vraaggericht;
5. Een goede signalering van motorische achterstanden en een adequate doorverwijzing;
6. Monitoren.

Met bovenstaande randvoorwaarden bereiken we zoveel mogelijk jongeren in een zo breed mogelijke leeftijdscategorie. Er wordt in dit uitvoeringsprogramma gekozen voor maatwerk en een aanpak die past bij deze gemeente met een grote verscheidenheid aan scholen, sportverenigingen en kernen. Er wordt niet ingezet op één wijk, één kern of één sportvereniging maar een brede inzet in de gemeente Steenwijkerland. Maar wel binnen bovenstaande visie en randvoorwaarden.

1. Inleiding

Het bevorderen van de volksgezondheid bij jeugd is een speerpunt. Dit wordt onder meer verwoord in de Basisnota Sport 2007- 2010 "Goed Gastheerschap" en de "Jeugdagenda Steenwijkerland" 2008 – 2011.[1] Het belang van bewegen in relatie tot een gezonde leefstijl wordt onderstreept. Als er wordt gesproken over een gezonde leefstijl wordt hiermee in deze rapportage genoeg bewegen én gezonde voeding bedoeld. In dit uitvoerprogramma wordt dit nader uitgewerkt: er is een totaalpakket van sport- en beweegaanbod voor jongeren van 4 – 18 jaar samengesteld, waarin ook de nieuwste landelijke ontwikkelingen zijn opgenomen.[2]

Waarom is bewegen belangrijk?
Uit landelijke onderzoeken blijkt dat steeds minder mensen regelmatig bewegen, dat overgewicht en andere gezondheidsklachten in aantal toenemen. Het aantal kinderen met overgewicht neemt toe, ook in Steenwijkerland. Er is gebleken dat sportdeelname op jonge leeftijd bijdraagt aan een levenlang sporten en bewegen. Sporten en bewegen heeft een belangrijke preventieve invloed op het voorkomen van gezondheidsklachten. Voldoende sporten en bewegen kan daarnaast onder andere ook leiden tot betere schoolprestaties, grotere weerbaarheid en een verbetering van de sociale vaardigheden.

Inbedding en borging via Lokaal gezondheidsbeleid
Via de wet WCPV is de gemeente aan zet om beleid te voeren met als doel de gezondheid van haar inwoners in stand te houden en zo mogelijk te bevorderen. Het lokaal gezondheidsbeleid hoort aan te sluiten bij landelijk vastgestelde speerpunten. Kenmerkend voor lokaal gezondheidsbeleid is dat het een breed aandachtsgebied is en vele beleidsterreinen raakt. Zo ook dit uitvoeringsplan dat zich richt op het stimuleren van het bewegen van de jeugd in Steenwijkerland. Via het lokaal gezondheidsbeleid kunnen effecten en mogelijke vervolgacties die voorkomen uit het uitvoeringsplan op lange termijn geborgd worden en kan aansluiting gezocht worden bij andere doelgroepen voor een versterkend effect.

Jeugdagenda Steenwijkerland
In 2008 is de Jeugdagenda Steenwijkerland door de gemeenteraad vastgesteld. In ontwikkellijn 2 "Kinderen en jongeren hebben een gezonde leefstijl"zijn de doelen hiervoor opgesteld:

- Sportorganisaties worden betrokken middels BOS bij jeugdbeleid
- Er is een sportstimuleringsaanbod ook in de buitendorpen
- Kinderen en jongeren worden gestimuleerd tot levenslang bewegen. Kinderen en jongeren worden toegeleid naar sportverenigingen/ sportvoorzieningen
- Er is een doorgaande lijn op het gebied van voorlichting en activiteiten over voeding en beweging via consultatiebureau, peuterspeelzaal, kinderopvang, buitenschoolse opvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs[3]
- Er worden kwalitatief goede gymnastieklessen gegeven

---

[1] Doelstellingen vanuit deze notities zijn opgenomen in de programmabegroting.
[2] Met de nieuwste landelijke ontwikkelingen wordt het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) en de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (combinatiefuncties) bedoeld. Deze worden in latere hoofdstukken uitgewerkt.
[3] In dit uitvoeringsprogramma wordt slechts ten dele uitvoer gegeven aan dit doel. Er is gekozen voor de doelgroep 4-18 jaar. Dit betekent niet dat geen aandacht voor de doelgroep onder de 4 jaar is, maar deze is niet meegenomen in deze notitie. Hiervoor is gekozen, omdat er grote verschillen zijn tussen deze doelgroepen. Voor de doelgroep onder de 4 jaar wordt met hele andere organisaties samengewerkt. Dit zal in een ander stadium nader moeten worden uitgewerkt.

Deze notitie is een uitwerking van ontwikkellijn 2 uit de Jeugdagenda. In de Jeugdagenda waren al diverse interventies en activiteiten opgenomen, welke afgelopen jaren zijn uitgevoerd.[4] In deze notitie is rekening gehouden met de ervaringen die zijn opgedaan met deze activiteiten: wat is het bereik, wat zijn de maatschappelijke effecten en hoe kijkt het werkveld er tegenaan. In dit uitvoeringsprogramma is (deels) een nieuw, samenhangend aanbod opgezet, waarbij diverse partijen bij de uitvoer worden betrokken. Een actieve en gezonde leefstijl vraagt een gedragsverandering van jongeren. Het onderwijs, de buurt, de sportvereniging en familieleden worden betrokken bij het stimuleren van jongeren voor een gezonde en actieve leefstijl. De gemeente is hierin voorwaardenscheppend en faciliteert daar waar mogelijk. De uitvoering ligt veelal niet bij de gemeente, maar bij andere partijen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de gemeentelijke visie uiteen gezet: wat is de rol van de gemeente en welke randvoorwaarden zijn er nodig om tot een succesvolle aanpak te komen. In hoofdstuk 3 en 4 worden de nieuwe landelijke ontwikkelingen geschetst: de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (combinatiefuncties) en het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB). De regelingen worden kort beschreven en daarna wordt uitgewerkt wat dit betekent voor de gemeente Steenwijkerland. Daarna worden de huidige activiteiten beschreven die afgelopen jaren zijn uitgevoerd in gemeente Steenwijkerland. In hoofdstuk 6 worden alle activiteiten per doelgroep en uitvoerende instantie op een rij gezet. Tot slot worden in hoofdstuk 7 de financiële consequenties op een rij gezet en volgt in hoofdstuk 8 een conclusie.

[4] In hoofdstuk 5 staat een overzicht van activiteiten die op dit moment door de gemeente Steenwijkerland worden ondersteund/ geïnitieerd. In bijlage 2 worden de acties, welke zijn opgenomen in de Jeugdagenda afgezet tegen deze notitie.

2. Visie

Zoals in de inleiding al is aangegeven, blijkt uit onderzoek dat steeds meer jongeren onvoldoende bewegen en dat het aantal kinderen met overgewicht toeneemt. Deze problematiek vraagt om een gedragsverandering. Het is daarom essentieel dat een duurzaam aanbod wordt gerealiseerd, waarbij activiteiten gericht op (het voorkomen van) overgewicht niet los van elkaar staan maar elkaar versterken. Anders lopen we het risico dat jongeren terugvallen in oud gedrag. Om jongeren structureel een gezonde en actieve leefstijl te laten nastreven is het van belang om het integraal aan te pakken. Er is een goede samenwerking en afstemming nodig tussen verschillende activiteiten, organisaties en sectoren.[5] De gemeente heeft hierin haar eigen rol.

De rol van de gemeente
De gemeente werkt vooral voorwaardenscheppend en faciliteert daar waar mogelijk. Binnen dit uitvoeringsprogramma wordt vooral uitgegaan van de filosofie vanuit de Buurt-, Onderwijs, Sport-Impuls (voortaan afgekort tot BOS-Impuls) waarmee we al werken in Steenwijk-West:

"het bijeen brengen van de buurt, het onderwijs en sportorganisaties."

Centraal hierin is, dat de gemeente de voorwaarden schept om de diverse partijen bij elkaar te brengen en de samenwerking helpt te bevorderen. De uitvoering van het sportstimuleringsbeleid ligt veelal niet bij de gemeente, maar bij welzijnsorganisaties, scholen, sportverenigingen en andere initiatiefnemers. Uit de praktijk is gebleken dat een goede samenwerking tussen alle partijen leidt tot betere resultaten. De gemeente wil daarom die samenwerking verder stimuleren. Met name sportorganisaties, maar ook andere organisaties, worden ondersteund om zich ook te kunnen richten op hun maatschappelijke taak. De ondersteuning vanuit de gemeente zal veelal vraaggericht en kortdurend zijn. Daarna zullen de uitvoerende organisaties veelal samen verder aan de slag gaan.

Randvoorwaarden van dit uitvoeringsprogramma
Bij het opzetten van dit uitvoeringsprogramma is uitgegaan van zes belangrijke randvoorwaarden voor een succesvolle aanpak.

1. Continuïteit aanbod waarborgen voor verschillende leeftijdscategorieën: een meerjarenplan
Het thema bewegen vraagt om een gedragsverandering bij de doelgroepen. Dit kost veel tijd en de gezondheidswinst wordt pas op lange termijn zichtbaar. Dit betekent dat, wanneer we gezondheidseffecten willen behalen een meerjarig, doorlopend aanbod van projecten voor diverse leeftijdscategorieën nodig is.
Omdat afvallen moeilijk is, is preventie van overgewicht belangrijk. Daarbij moet aandacht worden besteed aan bewegen, gezond eten en het gedrag van ouders.

[5] Integraal Toezicht Jeugdzaken heeft een onderzoek verricht naar lokale initiatieven en aanpak van overgewicht. Dit is vertaald in de rapportage: *"De lokale aanpak van overgewicht bij jongeren. Zoeken naar samenhang"*(2009).Uit deze rapportage blijkt ook, dat projecten te weinig duurzaam zijn. Het zijn veelal kortlopende projecten, waarbij alleen maar kortlopende in plaats van duurzame resultaten kunnen worden verwacht. Daarnaast ontbreekt het vaak aan samenhang en een goede regie op deze punten. Daarom wordt aan deze punten extra aandacht besteed.

2. Gericht aanbod en het voorkomen van versnippering
Nieuwe projecten en activiteiten voor zover mogelijk koppelen aan bestaand beleid, bestaande accommodaties en een gericht kernenaanbod. Sport en bewegen vindt op meerdere terreinen plaats: bij sportverenigingen, bij commerciële sportaanbieders, in de openbare ruimte, in het onderwijs en in dorpen, wijken en kernen. Voor een versterkend effect zal er een samenhang tussen activiteiten moeten ontstaan en een samenwerking tussen organisaties. Hiermee wordt ook versnippering tegengegaan.

3. Toeleiding naar sportverenigingen
Door sportverenigingen te betrekken bij projecten, te stimuleren om zelf projecten op te pakken en een korte tijd te begeleiden kunnen de sportverenigingen worden versterkt en een toename van leden verwachten. Een ervaren knelpunt, geconstateerd tijdens de besprekingen van het KNVB-convenant, is dat een deel van de verenigingen alle zeilen bijzet voor het verzorgen van het reguliere sportaanbod en geen plaats lijkt te hebben voor meer maatschappelijke taken. Om die reden willen we verenigingen ondersteunen om een vitale sportvereniging te creëren, die wel is toegerust voor haar maatschappelijke taak.

4. Van aanbodgericht naar vraaggericht
Op dit moment zijn de activiteiten in het kader van beweeg- en sportstimulering nog vooral aanbodgericht. Dit zal de eerste periode ook nog zo blijven. Maar gedurende de periode van deze notitie, 2010-2012, zal er meer vraaggericht gewerkt gaan worden, waardoor activiteiten nog beter bij de doelgroep aan zullen sluiten.

5. Een goede signalering van motorische achterstanden en een adequate doorverwijzing
Voor kinderen met een motorische achterstand bestaat er Motorische Remedial Teaching (MRT) en ClubExtra.[6] Op dit moment vinden deze activiteiten alleen in Steenwijk plaats; er wordt voorgesteld om dit uit te breiden. Het is van groot belang, dat motorische achterstanden vroegtijdig gesignaleerd worden. De signalering van achterstanden en de doorverwijzing naar de activiteiten moet goed gewaarborgd worden.

6. Monitoren
Er zijn verschillende partijen die de gezondheid van jongeren onderzoeken. Er is de GGD monitor voor diverse leeftijdsgroepen en de Jeugdkaart Steenwijkerland. In deze onderzoeken wordt bewegen, sporten, lidmaatschap van een vereniging, (over)gewicht en voeding onderzocht. Hieraan wordt geen extra onderzoeken toegevoegd in kader van dit uitvoeringsprogramma. Wel worden deze meetinstrumenten, én ervaringen vanuit het werkveld, gebruikt om toekomstig beleid vorm te geven.

Met bovenstaande randvoorwaarden bereiken we zoveel mogelijk jongeren in een zo breed mogelijke leeftijdscategorie. Een andere belangrijke randvoorwaarde, naast de bovenstaande randvoorwaarden, is financiën. Dit wordt beschreven in hoofdstuk 7. Er wordt in dit uitvoeringsprogramma gekozen voor maatwerk en een aanpak die past bij deze gemeente met een grote verscheidenheid aan scholen, sportverenigingen en kernen. Er wordt niet ingezet op één wijk, één kern of één sportvereniging maar een brede inzet in de gemeente Steenwijkerland. Maar wel binnen bovenstaande visie en randvoorwaarden.

[6] Een inhoudelijke beschrijving van deze begrippen staat in hoofdstuk 5.

De nieuwe landelijke ontwikkelingen sluiten aan op deze visie. De Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur maakt het mogelijk om een bruggenbouwer aan te stellen, die partijen bij elkaar kan brengen, de samenwerking kan bevorderen en organisaties kan ondersteunen om beter toegerust te zijn op hun maatschappelijke taak. Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen maakt het mogelijk om gericht bepaalde activiteiten financieel te ondersteunen. In het volgende hoofdstuk worden de Impuls en de uitvoer hiervan in Steenwijkerland uitgelegd en uitgewerkt.

3. Nieuwe landelijke ontwikkelingen I: Combinatiefuncties

In de inleiding wordt aangehaald dat er twee nieuwe landelijke regelingen zijn. Een van de nieuwe landelijke regelingen is de "Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur" ofwel combinatiefuncties.[7] Deze impuls is bedoeld voor het creëren van combinatiefuncties: een werknemer is in dienst bij een werkgever, maar is werkzaam voor 2 of meer sectoren op het gebied van onderwijs, sport en/ of cultuur. De gemeente heeft de regie binnen de impuls. Met combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen sectoren versterkt. Hierdoor wordt het binnen- en buitenschoolse onderwijs-, sport- en cultuuraanbod beter op elkaar afgestemd.

De inzet
Combinatiefunctionarissen zijn op talloze manieren in te zetten binnen de gestelde kaders. De gemeenten van het eerste uur, de dertig grootste gemeenten, hebben deze functies op zeer verschillende wijze ingezet. Binnen alle voorbeelden is gezocht naar voorbeelden die binnen Steenwijkerland kunnen werken: maatwerk voor deze gemeente.

Combinatiefuncties in Steenwijkerland
Het aantal fte per gemeente is gebaseerd op het aantal inwoners onder de 18 jaar.

Jaar	fte[8]	Financiering
2009	3,5	100% Rijksbijdrage
2010	4,4	40 % Rijksbijdrage, 60% cofinanciering gemeente[9]
2011	4,4	40 % Rijksbijdrage, 60% cofinanciering gemeente
2012	7,3[10]	40 % Rijksbijdrage, 60% cofinanciering gemeente

De combinatiefuncties cultuur worden in dit document buiten beschouwing gelaten.

De inzet van combinatiefunctionarissen in Steenwijkerland
Voor de inzet van de combinatiefuncties onderwijs en sport is uitgegaan van de volgende standpunten:

- Er wordt gewerkt vanuit de filosofie die in de BOS-impuls centraal staat: het bijeenbrengen van buurt, onderwijs en sportorganisaties.
- De gemeente Steenwijkerland ziet de combinatiefunctionaris als initiatiefnemer, aanjager en aanspreekpunt om partijen bij elkaar te brengen met als doel de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en de samenwerking tussen scholen en sportverenigingen te verbeteren.
- De combinatiefunctionaris is een verbindende schakel en brengt kennis en vaardigheden over naar scholen en sportverenigingen. Hierbij valt te denken aan: het meedenken met de huidige

[7] In bijlage 3 volgt een uitgebreidere uitleg over deze landelijke regeling en de bijbehorende doelstellingen.
[8] Op dit moment dien je voor de volledige aantal fte deel te nemen met het oog op 2012. In het jaar 2009 hebben we nog geen combinatiefuncties gerealiseerd, omdat we dat jaar gebruikt hebben voor planvorming en uitwerking van deze functies.
[9] Gemeenten ontvangen een bijdrage van de rijksoverheid en dienen zelf te zorgen voor de co-financiering. In de begroting 2010 zijn de budgettaire consequenties van de deelname opgenomen en verwerkt.
[10] Het ministerie heeft in de oorspronkelijke plannen een foutieve berekening gemaakt. Het aantal fte zoals benoemd in deze notitie is het goede aantal.

(groeps/ vak)leerkracht om het beweegonderwijs vorm te geven.[11] Daarom is nadrukkelijk de keuze gemaakt om het geld niet in te zetten voor (nieuwe) vakleerkrachten.
- Dat de combinatiefunctionarissen zo breed mogelijk worden ingezet en niet worden weggezet bij één vereniging en één school. Dit is als volgt uitgewerkt:

1. **Beweegteam**: inzet op scholen, naschools en bij sportverenigingen (max. 3 combinatiefunctionarissen)
In de Jeugdagenda is de "uitbreiding naar de buitendorpen van activiteiten in het kader van Buurt Onderwijs Sport" opgenomen. De kern hiervan is het bij elkaar brengen van buurt-, onderwijs- en sportorganisaties. De combinatiefunctionaris kan hierin een rol spelen en zorgdragen dat diverse partijen bij elkaar komen: "een bruggenbouwer". Dit kan worden uitgevoerd middels een beweegteam.

Een beweegteam bestaat uit de volgende combinatiefunctionarissen: een adviseur Bewegingsonderwijs (HBO-functie waarbij een ALO-diploma een vereiste is) en twee sportconsulenten (MBO-functies). Beweegteams zorgen voor een binnenschools sportaanbod samen met sportverenigingen binnen een dorp/ wijk, verzorgen samen met allerlei partijen voor een buitenschools aanbod binnen een dorp/ wijk en ondersteunen sportverenigingen zodat deze toegerust zijn voor deze maatschappelijke functie.

Het beweegteam is dynamisch: zij ondersteunen verenigingen en scholen een korte tijd en gaan daarna door naar een vereniging en/ of school en van locatie naar locatie.

2. **Coördinator sport en bewegen** (max. 1 combinatiefunctionaris)
Naast het bestaande aanbod, hoofdstuk 5 , wordt een nieuw aanbod opgezet (hoofdstuk 3 en 4). Dit zijn nieuwe initiatieven, die nader uitgewerkt, ontwikkeld, bijgeschaafd en weggezet moeten worden.

De keuze voor deze inzet van de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur
De invulling van de "combinatiefuncties" via een beweegteam is gebaseerd op de huidige ervaringen bij het BOS-project, andere gemeenten en bij diverse sportverenigingen. Hieronder wordt in schema de functies, taken en rollen op een rij gezet.

Functie	Rol	Taak
Beweegteam - Adviseur Bewegingsonderwijs	- Partijen bij elkaar brengen - Aanspreekpunt voor scholen en verenigingen voor lopende initiatieven - Met name gericht op scholen	- Creëren draagvlak scholen en verenigingen - Signalering motorische achterstanden en doorverwijzing naar MRT/ Club Extra - Sportverenigingen ondersteunen bij lessen

[11] Voor scholen zijn landelijk kerndoelen vastgesteld voor het bewegingsonderwijs:
De leerlingen leren op een verantwoorde manier deelnemen aan de omringende bewegingscultuur en leren de hoofdbeginselen van de belangrijkste bewegings- en spelvormen ervaren en uitvoeren. De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden. Het beweegteam kan hierin ondersteunend zijn.

		binnenschools - Reguliere (groeps)leerkrachten begeleiden om kwalitatief betere gymlessen te geven - Samenwerking tussen scholen en sportverenigingen ondersteunen - Samenwerking tussen sportverenigingen onderling ondersteunen - Promoten van landelijke/ regionale activiteiten[12]
Beweegteam - sportconsulent	- Ondersteunen van de adviseur bewegingsonderwijs binnen het beweegteam - Met name gericht op verenigingen	- Promoten sportstimuleringsactiviteiten (Club Extra, Scholierensport, etc.) - Signalering motorische achterstanden - Verenigingen ondersteunen door jeugdleiders te begeleiden en bijscholen - Samenwerking tussen scholen en sportverenigingen ondersteunen - Samenwerking tussen sportverenigingen onderling ondersteunen
Coördinator sport en bewegen	- Aanspreekpunt en schakel tussen beweegteam en gemeente; - Ambtelijke trekker bewegen; - Aanspreekpunt voor verenigingen, dorpen en wijken en instellingen voor nieuwe initiatieven.	- Creëren draagvlak scholen en verenigingen - Nieuwe initiatieven ontplooien - Huidige initiatieven verder uitwerken.

Draagvlak bij verenigingen en scholen

Een beweegteam kan haar functie en rol alleen vervullen als er vanuit de gemeente aan de belangrijke randvoorwaarde wordt voldaan om een coördinator sport en bewegen aan te stellen. Deze coördinator zal ook moeten zorgdragen voor draagvlak voor het beweegteam bij verenigingen en scholen. Een beweegteam kan alleen een succes worden als scholen en verenigingen hiervoor de noodzaak zien en hiervoor draagvlak is. Scholen en verenigingen worden door de constructie van een beweegteam extra gefaciliteerd, ondersteund en kunnen gebruik maken van de kennis en ervaring van dit beweegteam.

[12] Hierbij kan gedacht worden aan (s)cool on wheels.

De (bovenschools) directeuren van het onderwijs is in een gesprek om hun ideeën over combinatiefuncties gevraagd. Daar waar mogelijk is aan hun wensen tegemoet gekomen. Scholen hebben voorgesteld om de combinatiefunctionaris in te zetten als vakleerkracht op de scholen. Dit sluit echter niet aan bij de visie van het uitvoeringsprogramma:aanjagen: een dynamisch beweegteam die kortdurend wordt ingezet en vervolgens naar een nieuwe locatie gaat. Inzet als vakleerkracht zou betekenen dat we inzetten op een structurele subsidie. Met deze constructie kan niet worden aangesloten bij bovengenoemde uitgangspunten. Bij aanvang van beweegteam zal aandacht worden geschonken om deze visie uit te leggen.

4.Nieuwe landelijke ontwikkelingen II: NASB

Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB) is al kort benoemd. In dit hoofdstuk wordt de regeling uitgelegd en de keuzes die Steenwijkerland bij uitvoering voorstelt.

Het NASB heeft als doel om inactieve mensen, zowel jong als oud, meer in beweging te krijgen en te houden. In dit uitvoeringsprogramma ligt de focus op jongeren.[13] En met name die jongeren die de beweegnorm niet halen. De beweegnorm is:
- tot 18 jaar een uur per dag matig intensieve lichamelijke activiteiten;
- voor volwassenen vanaf 18 jaar is de norm 5 dagen per week minstens een half uur matig intensief bewegen.

De gemeente Steenwijkerland is één van de gemeenten die in aanmerking is gekomen voor deze regeling.[14] Het project loop door tot medio 2012.[15]

Van landelijke beleid naar gemeentelijk beleid: NASB Steenwijkerland
Landelijk zijn de diverse beweeginterventies verzameld. Hieronder worden de door de gemeente Steenwijkerland gekozen interventies kort uiteengezet:

Interventie & leeftijdscategorie	**Omschrijving**
Lekker Fit (Basisschool groep 1 t/m 8)	Lekker Fit! is een lesprogramma, speciaal ontwikkeld om overgewicht en bewegingsarmoede op een positieve manier onder de aandacht te brengen van leerlingen. De methode bestaat uit een reeks van 8 lessen voor groep 1 tot en met groep 8 van het primair onderwijs. Centraal hierbij staan voeding, bewegen en het maken van gezonde keuzes. Lekker fit! stelt basisscholen in staat een bijdrage te leveren aan de preventie van overgewicht door bewegingsarmoede en een ongezond voedingspatroon tegen te gaan. De uitwerking sluit nauw aan bij de belevingswereld van kinderen en is positief van toon: Bewegen is leuk en fit zijn is fijn! Opmerking 1. Op dit moment voeren twee scholen in Steenwijk-West "Lekker Fit" al uit. Door de impuls NASB (en nieuwe middelen via Achmea) kan dit worden voortgezet en uitgebreid naar andere scholen. 2. Zorgverzekeraar Achmea biedt in Overijssel aan om "Lekker Fit" financieel te ondersteunen tot en met schooljaar 2011-2012. Voorwaarde is, dat de gemeente de co-financiering verzorgt. Daarin

[13] Landelijk zijn naast jongeren ook senioren en mensen met een beperking andere doelgroepen binnen het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen.
[14] De gelden hiervoor zijn reeds opgenomen in de gemeentelijke begroting. Voor de uitvoering heeft het Rijk voor de eerste twee jaar een bijdrage beschikbaar gesteld. In aanvulling op de rijksbijdrage zetten de deelnemende gemeenten eigen middelen in voor de laatste twee jaar.
[15] Op 24 juni 2008 heeft het College ingestemd tot deelname aan de NASB.

	is in deze notitie voorzien.
Club Extra (uitbreiding) (Basisschool)	ClubExtra fungeert als een sportvereniging voor kinderen met een bewegingsachterstand gericht op de leeftijd van vier tot twaalf jaar met een bewegingsachterstand. Zij vinden weinig aansluiting bij het reguliere sportaanbod. Er wordt een gevarieerd programma van sport- en bewegingsactiviteiten aangeboden. Het doel van ClubExtra is de kinderen het plezier in het bewegen weer terug te geven. Vervolgens kan een deel van de kinderen worden doorverwezen naar een reguliere sportvereniging. Opmerking Op dit moment wordt Club Extra uitgevoerd in Steenwijk. Doel is om dit uit te breiden.
Kies voor Hart en Sport (Basisschool groep 7 en 8; 1e klas voortgezet onderwijs)	Het scholierensportproject wordt al vele jaren in Steenwijkerland uitgevoerd. Scholieren kunnen een aantal keer een cursus bij een sportvereniging volgen tegen een geringe bijdrage.
Irun2Bfit (voortzetting) (Voortgezet onderwijs)	"I Run 2B Fit" is gericht op het bewustwording en het versterken van de persoonlijke fitheid van jonge mensen door middel van duursport. Het doel is een positieve voedingsbodem/houding te creëren voor gezondheids- én fitheidwinst voor jonge mensen, zodat zij beter toegerust en belastbaar zijn voor alle levensuitdagingen nu en in de toekomst. Het project wordt uitgevoerd in de lessen lichamelijke opvoeding en biologie. Opmerking Irun2Bfit heeft in 2008 en 2009 met veel succes plaatsgevonden. Er waren geen middelen voor 2010 in de begroting opgenomen. Om de continuïteit te waarborgen valt dit project nu onder het NASB.
whoZnext (14-18)	De jongerencampagne "whoZnext" is erop gericht om jongeren tussen 14 tot 18 jaar niet alleen te laten deelnemen aan sportieve activiteiten, maar ook actief te betrekken bij de opzet en uitvoering daarvan. Als jongeren meer invloed hebben op het sportaanbod, sluit het beter aan bij hun wensen. Daardoor is de kans op 'afhaken' kleiner. "WhoZnext" daagt jongeren uit om hun ideeën op het gebied van sport en bewegen om te zetten in daden. Bij deze methode worden "whoZnext-teams" geformeerd, die bestaan uit jongeren die worden begeleid door een volwassen coach. De teams kunnen ontstaan op scholen, bij sportverenigingen en in de buurt.

De keuze voor deze interventies:

1. Lekker Fit

Uit de gezondheidsmonitor van de GGD (2005) blijkt dat steeds meer kinderen overgewicht hebben:

- 8% heeft overgewicht
- 3% heeft obesitas of ernstig overgewicht

De gemeente Steenwijkerland wil dit onderwerp onder de aandacht brengen bij kinderen én ouders. "Lekker Fit" leent zich hiervoor, want ook ouders worden bij project betrokken.[16] "Lekker Fit" is al opgenomen in de Jeugdagenda. Binnen het BOS-project is gestart met dit project op twee scholen. Dit project kan worden uitgebreid naar andere basisscholen. In overleg met de besturen van het primair onderwijs wordt gekeken hoe "Lekker Fit" kan worden uitgebreid.

2. Club Extra

Op dit moment wordt Club Extra alleen aangeboden in de stad Steenwijk. Om de drempel te verkleinen voor kinderen buiten Steenwijk wordt in dit uitvoeringsprogramma voorgesteld om Club Extra ook aan te bieden in het gemeentelijke gymnastieklokaal te Sint Jansklooster. Mocht er nog verdere uitbreiding wenselijk zijn, dan is dit mogelijk. Dit is op voorhand moeilijk in te schatten, aangezien er meer aandacht komt voor motorische achterstanden en doorgeleiding naar ClubExtra en MRT. Hierdoor kan het aantal deelnemers in de toekomst hoger liggen.

3. Kies voor Hart en Sport

Verenigingen organiseren zelf de cursussen die zij aanbieden in het kader van het Scholierensportproject. Het beweegteam kan sportverenigingen ondersteunen om deze cursussen nog beter te maken. Een aantal sportbonden biedt tegen een bijdrage een kennismakingslesmateriaal aan, die het beweegteam kan gebruiken om verenigingen te ondersteunen.

4. Irun2Bfit

De gemeente Steenwijkerland heeft in 2008 en 2009 "Irun2Bfit" mede mogelijk gemaakt. Alle betrokken partijen zetten dit project graag voort. Uit de gezondheidsmonitor van de GGD blijkt dat jong volwassenen steeds meer overgewicht hebben:

- 12% van de jongens van 12-19 jaar heeft overgewicht en 3% ernstig overgewicht; in de categorie 20-23 jaar is dit tot 16% respectievelijk 3%.
- 12% van de meisjes van 12-19 jaar heeft overgewicht en 2% ernstig overgewicht; in de categorie 20-23 jaar neemt dit tot 16% respectievelijk 6%.

Het project Irun2Bfit bereikt alle leerlingen in de onderbouw en hun ouders. Op basis van de gezondheidsontwikkelingen blijft het noodzaak dat jongeren gestimuleerd worden om gezond te leven. Irun2Bfit maakt dit mogelijk.

- Er is van 2010 t/m 2012 maximaal € 15.000 per jaar beschikbaar vanuit de NASB-middelen;
- Aan de scholen wordt de voorwaarde gesteld, dat er co-financiering vanuit het bedrijfsleven is.

5. whoZnext

Op dit moment zijn de activiteiten in het kader van bewegen nog vooral aanbodgericht. Met whoZnext worden jongeren zelf opgeroepen om actie te ondernemen. Hiermee kan worden ingespeeld op de vraag.

Veel sportverenigingen zien jongeren afhaken naar mate ze ouder worden. Daarnaast komt, mede door gesprekken in het kader van het KNVB convenant, naar voren dat sportverenigingen het moeilijk vinden om jongeren te betrekken en te binden aan de vereniging. WhoZnext kan deze

[16] Dit sluit aan bij de doelstelling in de programmabegroting, dat steeds meer ouders zich bewust zijn van de risico's van overgewicht.

kloven verkleinen. WhoZnext-teams kunnen ook ontstaan in wijken of op scholen, waaronder inzet vanuit de maatschappelijke stage. De combinatiefunctionarissen zullen een ondersteunende rol hebben. Per WhoZnext-team is maximaal € 1.000 beschikbaar voor de te organiseren activiteiten vanuit de NASB middelen.

Voorwaarden:

- De wijk/ kern, school of sportorganisatie levert naast het team ook een begeleider;
- Maximaal 1 WhoZnext-team per wijk/ kern, school of sportorganisatie kan aangemeld worden;
- Maximaal 10 WhoZnext-teams kunnen per jaar in aanmerking komen voor een bijdrage;
- De intentie moet zijn om één van deze maatschappelijke doelen te realiseren:
    - Vermindering van bewegingsarmoede;
    - Het tegengaan van overgewicht en het bevorderen van gezond gedrag;
    - Het bevorderen van sociale participatie

.

5. Huidige sport- en beweegprojecten voor jeugd

Zoals al in de inleiding is aangegeven is bewegen door jongeren een speerpunt. De gemeente Steenwijkerland vindt sporten en bewegen belangrijk. In de huidige basisnota sport is de nadruk gelegd op het verbeteren van sportaccommodaties op basis van NOC*NSF normen. In de Jeugdagenda is een aanzet gegeven voor een beweegbeleid voor jongeren. Er zijn op dit moment al diverse sport- en beweegprojecten en activiteiten in uitvoering. Deze sluiten grotendeels aan bij de hiervoor benoemde visie, randvoorwaarden en activiteiten. Deze worden in het kort op een rij gezet.

Bestaande activiteiten, welke structureel zijn verankerd in de begroting:

- Jeugdledensubsidie

In de gemeente Steenwijkerland kunnen sportverenigingen die aangesloten zijn bij een sportbond een subsidie voor jeugdleden tot achttien jaar ontvangen.

- Gratis sporten voor 6 jarigen

Alle kinderen van 6 jaar krijgen een verjaardagskaart waarmee ze een jaar lang kunnen sporten. Deze regeling is in 2008 ingevoerd. Bij aanmelding als lid wordt de kaart ingeleverd bij een organisatie met een sport/beweegaanbod. Deze organisatie kan bij de gemeente Steenwijkerland subsidie aanvragen. Er wordt maximaal € 65,- vergoed aan een sportorganisatie.
Op dit moment is nog niet aan te geven hoeveel er van gebruik gemaakt wordt. Kinderen kunnen zich tot de laatste dag voor hun zevende levensjaar opgeven voor een sport. Pas eind 2009 kan de eerste balans van deelname worden opgemaakt.

- Zwemsubsidie

Ter stimulering van het behalen van een zwemdiploma door kinderen tot 12 jaar kan aan de ouder/ voogd een bijdrage in de kosten worden verleend. Het bedrag van de subsidie bedraagt € 65,-.

Het subsidiebeleid, waar ook de jeugdledensubsidie, gratis sporten voor 6 jarigen en zwemsubsidie onder vallen, blijft vooralsnog onveranderd.

- Scholierensportproject: "Kies voor hart en sport!"

Sportverenigingen bieden cursussen aan voor leerlingen die kennis willen maken met een bepaalde tak van sport, beginners dus. Ook leerlingen die al een sport beoefenen en eens wat anders willen proberen, kunnen deelnemen. Doelgroep is: leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs en de eerste klas van het voortgezet onderwijs. Er wordt een kleine financiële bijdrage gevraagd.
Het project wordt voortgezet vanwege de vele deelname, tevredenheid van sportaanbieders en deelnemers.

- Motorisch Remedial Teaching (MRT)/ uitbreiding speciaal bewegingsonderwijs en scholing vakleerkrachten

Momenteel wordt in Steenwijk MRT gegeven door een van de vakleerkrachten vanuit het basisonderwijs. MRT wordt gevolgd door kinderen met een ernstige motorische achterstand. De maximale groepsgrootte is 5: dat is de kracht van MRT. Vanuit MRT kunnen jongeren doorverwezen worden naar Club Extra.
Er is gebleken dat er behoefte is om MRT uit te breiden naar het buitengebied van de gemeente. Daarom volgen drie vakleerkrachten vanaf september 2009 ook de opleiding tot MRT'er. Hierdoor kan MRT worden uitgebreid en kan de continuïteit voor de toekomst gewaarborgd worden.
De nadruk zal de komende jaren nog meer liggen op het signaleren van bewegingsachterstanden.
Voor MRT te Steenwijk staan tot 2010 middelen in de begroting en is verankerd in het beleid.
Vanaf 2011 is er een nieuwe stelpost, die nog vrijgegeven moet worden.

- Club Extra in Steenwijk[17]

ClubExtra fungeert als een sportvereniging voor kinderen met een bewegingsachterstand. Het is gericht op kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar met een bewegingsachterstand, die weinig aansluiting vinden bij het reguliere sportaanbod. Er wordt een gevarieerd programma van sport- en bewegingsactiviteiten aangeboden. Het doel van ClubExtra is de kinderen het plezier in het bewegen weer terug te geven. Een deel van de kinderen kan daarna doorstromen naar een reguliere sportvereniging.
ClubExtra wordt uitgevoerd door Stichting Kids. ClubExtra in Steenwijk is structureel opgenomen in het beleid.

[17] Op 18-12-2007 heeft het College van B&W besloten dat Club Extra per 1 januari 2008 structureel wordt ingebed in het gemeentelijk beleid én dat inventarisatie plaatsvindt om Club Extra uit te breiden.

- Beweegvriendelijke leefomgeving

Op 21 april 2009 is het speelplaatsenbeleid vastgesteld. Gemeente Steenwijkerland stimuleert spelen en bewegen voor alle 0 tot 23 jarigen, waarbij rekening wordt gehouden met medegebruik door de doelgroep met een beperking. De beleidsuitgangspunten zijn:
- Door basisvoorzieningen aan te bieden zorgt gemeente Steenwijkerland voor voldoende speelruimte.
- Bij ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte wordt nagegaan hoe de bespeelbaarheid verhoogd kan worden.
- Gemeente Steenwijkerland reserveert minimaal 3% van haar openbare ruimte voor speelruimte.
- Schoolpleinen die kunnen voorzien in de behoefte aan speelruimte worden, in overleg met de scholen, opgenomen in het netwerk van speelplekken.
- Gemeente Steenwijkerland stimuleert buitenspelen en investeert in natuurspeelplekken.

Bestaande activiteiten, waarvoor de afgelopen jaar incidenteel geld beschikbaar is gesteld in de begroting:

- BOS: Steenwijk West

In Steenwijk West vindt de Buurt, Onderwijs en Sport-impuls (BOS-impuls) plaats. De BOS-impuls is een tijdelijke stimuleringsmaatregel van VWS. De kern van de BOS-impuls is het bij elkaar brengen van buurt-, onderwijs- en sportorganisaties. Hiermee wordt laagdrempelig aanbod van 'arrangementen' voor jongeren tussen 4- 19 jaar in deze wijk gecreëerd. Dit moet een gezonde en actieve leefstijl bevorderen én onderwijs- en opvoedingsachterstanden terugdringen. Dit project loopt nog tot zomer 2010.
De gedachte achter BOS, het bijeenbrengen van de buurt, onderwijs en sport, wordt voortgezet in een nieuwe vorm. In hoofdstuk 3 is dit nader uitgewerkt. De BOS-impuls in de huidige vorm stopt in 2010. Dit betekent niet dat alles wat vanuit BOS is gestart ten einde komt. Scholen, en andere betrokken partners, zetten een aantal initiatieven die gestart zijn ten tijde van de BOS-impuls ook de toekomst voort zonder gemeentelijke middelen. Daarnaast kan het beweegteam worden ingezet, als het BOS-project stopt.

- IRun2BFit

"I Run 2B Fit" is gericht op het bewustwording en het versterken van de persoonlijke fitheid van jonge mensen door middel van duursport. Het doel is een positieve voedingsbodem/houding te creëren voor gezondheids- én fitheidwinst voor jonge mensen, zodat zij beter toegerust en belastbaar zijn voor alle levensuitdagingen nu en in de toekomst. Het project wordt uitgevoerd in de lessen lichamelijke opvoeding en biologie voor scholieren op de middelbare school. In 2008 en 2009 stonden de middelen hiervoor in de begroting. Dit project kan de komende jaren worden voortgezet onder het traject Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (zie hoofdstuk 4).

Zoals hierboven is genoemd, worden nagenoeg alle huidige projecten en activiteiten voortgezet. Alleen de BOS-impuls Steenwijk-West wordt vanuit de gemeente niet als zodanig voortgezet. Zoals benoemd wordt een aantal projecten aangepast: het kan zijn dat deze in de toekomst uit andere middelen worden betaald, de inzet van de projecten wordt veranderd en/ of de organisatie wijzigt. De basis blijft bestaan. Continuïteit is belangrijk om een gedragsverandering te bewerkstelligen.

Bovenstaande projecten zijn in lijn met de nieuwe landelijke regelingen, onze visie en randvoorwaarden. Deze projecten lopen al langere tijd en hebben hun waarde ook bewezen. Er wordt in deze nota nadrukkelijk gekeken naar de koppeling met nieuwe regelingen en projecten, zodat er een doorlopende en samenhangende lijn is in projecten voor diverse leeftijdscategorieën.

6. Financiën

In hoofdstuk 2 is al benoemd dat de financiën een belangrijke randvoorwaarde is voor deze aanpak. In dit hoofdstuk worden de financiën op een rij gezet.

Reguliere subsidies:
De subsidies voor 6 jarigen, het behalen van een zwemdiploma en de lidmaatschap voor jeugdleden zijn structureel verankerd in de begroting. Deze blijven op dit moment ongewijzigd.

Bestaande activiteiten:
Voor de bestaande activiteiten "Kies voor Hart en Sport", Club Extra en MRT zijn op dit moment middelen in de begroting opgenomen. De stelpost 2011 voor MRT moet nog worden vrijgegeven.

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen[18]

Omschrijving	2010		2011		2012	
	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven
Bijdrage VWS 2008 -2010 (VWS financiert periode ½ 2008 t/m ½ 2010)	90.000					
Bijdrage gemeente NASB (Gemeente financiert periode ½ 2010 t/m ½ 2012)	90.000	82.000[19]	180.000	82.000	90.000	82.000
Bijdrage vanuit Achmea	p.m.[20]		p.m		p.m.	

Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur

Omschrijving	2010	2011	2012 e.v.
Bijdrage VWS (40%)	79.000	79.000	130.473
Bijdrage gemeente (60%)	119.000	119.000	198.027
Geplande uitgaven	Aanstellen van 4,4 fte	Aanstellen van 4,4 fte	Aanstellen van 7,3 fte.

Middelen ten behoeve aanvang combinatiefuncties
De middelen die beschikbaar worden gesteld vanuit de Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur zijn alleen voor personele lasten. De combinatiefunctionarissen hebben financiële middelen nodig voor het organiseren van informatieavonden, cursussen en het begeleiden van organisaties. Hiervoor wordt voorgesteld om een stelpost ad € 20.000 in 2010 (voor uitbreiden bewegingsonderwijs, uitbreiding speciaal bewegingsonderwijs en scholing vakleerkrachten, en het uitbreiden van Club Extra) vrij te geven. Deze activiteiten vallen tot en met 2012 onder het NASB/ Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur. De middelen uit de post kunnen dan worden ingezet voor informatieavonden, cursussen en begeleiden van organisaties.

---

[18] Dit is het totaal beschikbare budget voor het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen. Een deel hiervan wordt ingezet voor jeugd in het kader van deze notitie.
[19] Dit betreft de uitgaven voor projecten voor jeugd.
[20] We kunnen in aanmerking komen voor een bijdrage van Achmea voor Lekker Fit. De hoogte van deze baten is nog onbekend.

7. Eindoordeel

Met de notitie wordt uitvoering gegeven aan het derde doel binnen het speerpunt"Kinderen en jongeren hebben een gezonde leefstijl" uit de Jeugdagenda Steenwijkerland: De gemeente Steenwijkerland kiest voor een gezonde en actieve leefstijl voor de jeugd. Hierbij wordt de nadruk gelegd op een koppeling tussen de verschillende regelingen en activiteiten: regie en samenhang in beleid én uitvoering. Dit is van groot belang om een gedragsverandering teweeg te brengen. Daarom wordt er niet alleen op jongeren gericht, maar worden ook scholen, ouders, welzijnsinstellingen en anderen bij dit uitvoerprogramma betrokken.

In de hoofdstukken 3,4 en 5 zijn diverse activiteiten, interventies en organisaties benoemd. In dit hoofdstuk wordt dit alles schematisch op een rij gezet.

	Project	**Doelgroep**	**Wie voert uit**	**Middelen**	**Bestaand of nieuw project**
Subsidies	Jeugdledensubsidie	Tot 18 jaar	Gemeente	Structurele middelen uit de begroting	Bestaand
	Gratis sporten 6 jarigen	6 jarigen	Gemeente en sportorganisaties	Structurele middelen uit de begroting	Bestaand
	Zwemsubsidie	Basisscholen	Gemeente	Structurele middelen uit de begroting	Bestaand
Sportstimulerings-projecten voor jeugd tot 13 jaar	Lekker Fit	Basisscholen	Scholen	NASB/ Achmea	Nieuw
	Scholierensport (kies voor hart en sport)	Basisonderwijs groep 7 en 8 Voortgezet onderw. 1e klas	Werkgroep scholierensport organiseert;sportverenigingen voeren uit. Aanpassingen: combinatiefunctionaris	Structurele middelen uit de begroting	Bestaand

Kinderen met een beperking	MRT	Scholieren tot 12 jaar		Structurele middelen uit de begroting	Bestaand
	Club Extra Steenwijk	Scholieren tot 13 jaar	Stichting Kids	Structurele middelen uit de begroting -subsidierelatie-	Bestaand
	Club Extra Sint Jansklooster (uitbreiding)	Scholieren tot 13 jaar		NASB -subsidierelatie-	Nieuw
Sportstimulerings-projecten voor jeugd tot 19 jaar	Irun2Bfit	Voortgezet onderwijs	Scholen	NASB -subsidierelatie-	Bestaand (met nieuwe middelen)
	WhoZnext	Scholieren van 12 tot 18 jaar	Hangt af van type project; Ondersteuning door combinatiefunctionaris	NASB -subsidierelatie-	Nieuw

Bijlage 1: Bewegen en overgewicht: de cijfers

Er zijn drie rapportages die inzicht geven in (over)gewicht, bewegen en lidmaatschap van verenigingen:
- Gezondheidsmonitor over kinderen van 0-12 jaar van de GGD (2005)
- Gezondheidsmonitor jongeren 12-24 jaar, factsheet overgewicht
- *"Jeugdkaart Steenwijkerland"* (2007) door I&O Research

Deze uitkomsten uit deze rapportages worden in deze bijlage kort op een rij gezet.

(Over)gewicht

Uit de Gezondheidsmonitor over kinderen van 0-12 jaar van de GGD (2005) blijkt dat steeds meer kinderen overgewicht hebben. Er is een duidelijke stijging zichtbaar naarmate kinderen ouder worden. Dit geldt ook in de gemeente Steenwijkerland:

- 8% heeft overgewicht
- 3% heeft obesitas of ernstig overgewicht

Voor de doelgroep 12-24 jaar:

- 12% van de jongens van 12-19 jaar heeft overgewicht en 3% ernstig overgewicht; in de categorie 20-23 jaar 16% respectievelijk 3%.
- 12% van de meisjes van 12-19 jaar heeft overgewicht en 2% ernstig overgewicht; in de categorie 20-23 jaar neemt dit toe tot 16% respectievelijk 6%.

Uit de Jeugdkaart Steenwijkerland blijkt, dat ouders overgewicht bij hun kind moeilijk herkennen: ze hebben een positiever beeld van hun kinderen, dan blijkt uit de cijfers.

Bewegen

De beweegnorm is tot 18 jaar een uur per dag matig intensieve lichamelijke activiteiten en voor volwassenen vanaf 18 jaar is de norm 5 dagen per week minstens een half uur matig intensief bewegen.

- 46% van de 4-6 jarigen voldoet aan de dagelijkse beweegnorm;
- 72% van de 6-12 jarigen voldoet aan de dagelijkse beweegnorm;
- 70% sport 2x per week op school;
- In de regio IJsselvecht voldoen maar 12% van de jongeren van 12-17 jaar aan de norm gezond bewegen. Gezien de cijfers voor 6-12 jarigen en de 18-24 loopt dit getal erg uit de pas. Het is dan ook de vraag of dit wel representatief is voor de gemeente Steenwijkerland;
- 59% van de 18-24 jarigen voldoet aan de norm.

Lidmaatschap van een sportvereniging

- Van de 4-12 jarigen is 59% van de kinderen lid van een sportvereniging. Het percentage niet-sporters ligt onder 4-6 jarigen veel hoger (68%) dan bij 6-12 jarigen (17%). Het aantal niet-sporters concentreert zich met name op Steenwijk e.o.;
- Kinderen die sporten, oefenen dit 1 tot 2 keer per week uit (72%). Van de kinderen die sporten, doen de meeste kinderen dit een half uur tot uur per week (59%) of 1 uur tot 2 uur per week (38%);
- Er is een afname van lidmaatschap bij een vereniging waar te nemen tussen de gezondheidsmonitor uit 2000 ten opzichte van de monitor uit 2005.

Bijlage 2: Jeugdagenda vs "Actief en Gezond"

In deze notitie is meermaals gerefereerd aan de Jeugdagenda Steenwijkerland, ontwikkellijn 2 "Alle kinderen groeien gezond en veilig op". Deze notitie is een uitwerking van het speerpunt "Kinderen en jongeren hebben een gezonde leefstijl". Dit is onderverdeeld in drie doelen:
1. Middelengebruik
2. Ketenbeleid
3. Overgewicht en Bewegen

Deze notitie heeft alleen betrekking op het laatste doel. In de Jeugdagenda zijn allerlei activiteiten benoemd. In deze bijlage worden de activiteiten benoemd in de Jeugdagenda tegenover deze noitie gezet. De afwijkingen worden onderbouwd.

Activiteit Jeugdagenda	Uitwerking in "Actief en Gezond"
BOS Steenwijk West tot en met schooljaar 2009-2010	BOS Steenwijk West wordt uitgevoerd tot en met schooljaar 2009-2010.
Uitbreiding naar de buitendorpen van activiteiten in het kader van Buurt Onderwijs Sport (BOS)	Hieraan wordt uitvoering gegeven middels het Beweegteam.
Ontwikkeling en uitvoering van het project Stay Tuned in 2008	Stay Tuned wordt niet uitgevoerd in 2010-2012. Er was eenmalig geld beschikbaar. Er wordt nu geopteerd voor projecten die meerdere jaren lopen.
Ontwikkeling en uitvoering van het project WhoZnext in 2008	WhoZnext is in 2008 niet uitgevoerd, maar krijgt vervolg in 2010 en verder.
Ontwikkeling en uitvoering van het project Lekker Fit	Lekker Fit wordt gemeentebreed uitgezet in overleg met de besturen van het primair onderwijs.
Uitbreiden bewegingsonderwijs in primair onderwijs	Inzet middels het beweegteam.
Uitbreiding speciaal bewegingsonderwijs en scholing vakleerkrachten	Inzet middels beweegteam, uitbreiding Club Extra. Daarnaast volgen een aantal vakleerkrachten een opleiding tot MRT'er.

Bijlage 3: Uitleg landelijke regelingen

Het landelijke beleid richt zich vooral op het bevorderen van de sociale samenhang in de maatschappij en het bevorderen van een gezonde leefstijl. Er zijn twee landelijke regelingen in de hoofdstukken 3 en 4 naar voren gebracht (Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur en het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen) en uitgewerkt. In deze bijlage wordt nog even kort wat achterliggende informatie betreft deze regelingen op een rij gezet.

1. Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur (combinatiefuncties)
Een streven is om een samenhangend aanbod in de sectoren onderwijs, sport en cultuur te creëren. Hiervoor is de structurele Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur in het leven geroepen. De rijksbijdrage voor deze impuls is bedoeld voor het creëren van combinatiefuncties: een werknemer is in dienst bij een werkgever, maar is werkzaam voor 2 of meer sectoren op het gebied van onderwijs, sport en/ of cultuur.

De "Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur" heeft als doel:
- Uitbreiding aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod
- Stimuleren dagelijks sport- en beweegaanbod
- Bevorderen kennismaking en actieve beoefening kunst en cultuur
- Versterking sportverenigingen

Van 2008 tot 2012 wil het kabinet 2500fte aan combinatiefuncties op brede scholen, bij sportverenigingen en in de cultuursector realiseren.

In het eerste jaar, 2009, financiert de rijksoverheid 100%. In de jaren daaropvolgend worden de kosten verdeeld: 60% door de gemeente en 40% door het rijk. De gelden zijn alleen voor de personele component en niet voor activiteiten en/of accommodaties.

De Impuls Brede Scholen, Sport en Cultuur is in principe een structurele regeling. De gemeente kan jaarlijks de deelname aan de Impuls beëindigen.

2. Het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)
Het NASB richt zich met name op mensen die te weinig bewegen: de inactieven. Het NASB heeft diverse aandachtsgebieden: bewegingsarmoede, overgewicht, andere gezondheidsproblemen en een beweegvriendelijke omgeving. Voor al deze aandachtsgebieden heeft zij succesvolle beweeginterventies verzameld, waarvan in de praktijk is gebleken dat ze werken. Uit deze bestaande interventies moet worden gekozen. Door het inzetten van interventies gericht op sport en spel en door het stimuleren van bewegen in het dagelijks leven wordt geprobeerd om inactieven in beweging te krijgen.

Bijlage 4: (S)cool on wheels

Een van de regionale/ landelijke projecten die gepromoot kan worden is (S)cool on wheels. Op dit moment wordt er nog geen gebruik van gemaakt, mede door de onbekendheid. Het beweegteam en de coördinator kunnen landelijke en regionale acties, waarvoor geen gemeentelijke bijdrage en inzet benodigd is, bekend maken bij sportorganisaties en scholen.

(S)Cool on Wheels (groep 7 en 8 basisschool)	Wat is een handicap? Ben je anders dan anderen met een handicap? Leef je een ander leven? Het benaderen van gehandicapten roept bij leerlingen in het basisonderwijs regelmatig gevoelens van onwennigheid en onwetendheid op. (S)Cool on Wheels brengt hier verandering in. (S)Cool on Wheels maakt kinderen (met en zonder handicap) bekend en vertrouwd met de Gehandicaptensport. Daarnaast stimuleert (S)Cool on Wheels kinderen met een handicap om te gaan sporten. Bovendien wordt door het project werkgelegenheid gecreëerd voor deskundigen met een handicap. (S)Cool on Wheels is een landelijk project van Fonds Gehandicaptensport, in samenwerking met Gehandicaptensport Nederland. Hoofdsponsor van het project is de Rabobank. De Sponsor Bingo Loterij is de donateur van de buitenclinics. Hierdoor is het mogelijk dat we op veel scholen het project ook buiten kunnen uitvoeren. De organisatie bespreekt hiervoor altijd vooraf de mogelijkheden met de school. (S)Cool on Wheels wordt kosteloos aangeboden aan scholen in Nederland. Echter, gezien de populariteit van het project, is de mogelijkheid van deelname altijd afhankelijk van het aantal openstaande plaatsen.

Bijlage 5: Literatuurlijst

- *Basisnota Sport "Goed Gastheerschap"2007-2010* (2008). Gemeente Steenwijkerland, definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 19 maart 2008.
- *"Bewegingsonderwijs in het primair onderwijs"*(2008). Jan Luiting Fonds
- *"Bouwen aan een sportief Steenwijk-West. Projectplan BOS_impuls Steenwijk-West."* (2006). Gemeente Steenwijkerland, definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 28 februari 2006.
- *"Collegebesluit Impuls Brede School, Sport en Cultuur"* (januari 2009). Gemeente Tilburg
- *"De lokale aanpak van overgewicht bij jongeren. Zoeken naar samenhang"* (2009). Integraal Toezicht Jeugdzaken.
- *"Een nieuwe visie op sport én bewegen in de gemeente Coevorden 2009-2013"* (2008). Gemeente Coevorden
- *"Gezondheidsmonitor kinderen 0-12 jaar Steenwijkerland"* (2005). GGD Regio IJssel Vecht
- *"Jeugdagenda Steenwijkerland 2008-2011"* (2008). Gemeente Steenwijkerland, vastgesteld door de gemeenteraad op 22 januari 2008.
- *"Jeugdkaart Steenwijkerland"* (2007) door I&O Research
- *"Jongerenmonitor Steenwijkerland"* (2008). GGD Regio IJsselVecht
- *"Overgewicht bij jongeren in de regio IJssel Vecht. Gezondheidsmonitor jongeren 12-24 jaar"* (2005). GGD Regio IJssel Vecht
- *"Plekken om (mee) te spelen. Speelplekkenbeleid in Steenwijkerland"* (2009). Gemeente Steenwijkerland, definitief vastgesteld door de gemeenteraad op 21 april 2009.
- *"Uitvoeringsplan 2009-2015 Sportstimulering en Verenigingsadvisering"*(2008). Gemeente Raalte

Websites:
www.combinatiefuncties.nl
www.nasb.nl